

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuju
v gledališkem poslopju.

Štajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Dopisi dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuju za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Za inserate uredništvo in upraviteljstvo
ni odgovorno.

Cena oznanil je za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—,
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—,
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu je cena po-
sebno znižana.

Štev. 15.

V Ptuju v nedeljo dne 27. julija 1902.

III. letnik.

Našim naročnikom.

*Tistim našim naročnikom, kateri
imajo naročnino plačati, smo priložili
poštne čeke in jih opozarjamo na do-
tični članek, katerega smo v tej naši
številki pod „Razne stvari“ natisnili.*

Štajerski deželni poslanci in kmet.

V torek dne 22. tega meseca se je debatiralo v
deželnem zboru o volilni reformi, a glej, vsi naši slo-
venski deželni poslanci zopet niso bili navzoči.
Kaj pa sploh mislijo naši poslanci? Že tri leta se
več ne vdeležujejo deželnega zbora, čeprav se v njem
govori o mnogih za nas važnih, prevažnih potrebah.
Kje je vzrok iskati? Zakaj ne storiijo nič za kmeta?
Odgovor je sicer žalosten, a jako lakek: ker nimajo
srca za našega kmeta.

Med tem ko so zastopniki kmetov na Zgornjem
in Srednjem Štajerskem zares tudi kmetje in posest-
niki, in je samo eden duhovnik med njimi, stoji stvar
pri nas drugače. Naši poslanci so: dohtar Jurtéla,
dohtar Dečko, dohtar Rozina, dohtar Serneč,
župnik Lendovšek, župnik Žičkar, profesor
Robič. Toraj samo dohtar in dohtar in spet dohtar
in župnik in spet profesor — ubogi kmet!

Ali je toraj od teh pričakovati, da bi kaj storili
za kmeta? Ne nigdar ne! Samo en naš poslanec ni
dohtar ali pa župnik, in to pove vse! Kaj, ali je
Spodnji Štajer bil pri volitvah slep in gluh? Drugače
nebi bilo vendar mogoče, da se bi bili izvolili v zbor
samo taki možje, kateri kot kmečki zastopniki ne
storiijo nič za kmeta, ker imajo vedno v očeh lastne
svoje dohtarske, profesorske, farške koristi.

Srednje-štajerski in zgornje-štajerski zastopniki
kmetov so tudi sami posestniki in kmetje, samo en
duhovnik je med njimi, ni se nam toraj čuditi, da ne
ugajajo ti zastopniki kmetov našim spodnje-štajerskim
kmečkim poslancem kot takim, ker to ni mogoče,
kmet in posestnik ne bode dohtarju nigdar ugajal.
Zato pa nočejo delovati naši dohtarski in farški
kmečki zastopniki z omenjenimi zastopniki, zato kli-
čejo „proč od Graca“. Le proč od Graca, tako si

mislijo naši zastopniki, potem bomo delali z našim
kmetom kaj hočemo.

Da pa jih gonijo pri tem klicu proč od Gradca
zopet dohtarske, profesorske in farške koristi, hočemo
ti kmet tudi pokazati.

Ako se odtrga Spodnji Štajer od Gradca, mora se
priklopiti kranjski deželi, ali pa mora postati samo-
stojen. Ako se priklopi kranjski deželi, bodejo naša
plačila zopet večja, ker ima kranjska dežela veliko
večje procente kakor štajerska. Ako pa postane
Spodnji Štajer samostojen, moramo imeti tudi samo-
stojno zastopstvo, svoje lastno namestništvo, toraj ne-
šteto število novih služabnikov (beamtnerov) ki
imajo mastne službe katere pa mora plačati kmet.

Ali vidiš kmet zakaj se gre? Ali sprevidiš če-
gave koristi imajo tvoji zastopniki v očeh? Tvojim
zastopnikom roje te službe po glavi, ker ti kmet, ti
gotovo teh služb nebi opravljal nigdar. Le proč od
Gradca le, potem bode več služb, in dohtarji so dosegli
svoj namen, svoj cilj. Ti kmet, ti pa bodeš plačeval
in zopet plačeval, pa kaj ne, saj rad daš, kaj ti je
za denar, saj ga je dovolj, saj rad plačuješ, ker imaš
take dobre, take nesebične poslanca! Pa kaj mar?
Tvoja koža pa še ti vendar le ostane!!!

Našim kmetom.

(Dalje.)

Žalibog še se nahaja med našim ljudstvom
mnogo robotosti in surovosti, kojima je navadno iskati
vzrok v neusmiljenosti ali pa v lahkomiseljnem živ-
ljenju. Gospodar, kateri pusti svojemu hlapcu svojo
živino tepsti, gotovo ni dober gospodar, on je, da mu
dam pravo ime, neusmiljeni surovi potepuh. Živina
je nema, ona se ne more braniti, človeški duh si jo
je podjarmil, in ona mu rada služi. Vnebovpijoča kri-
vica pa je, ako ti vola, kateri ti je celi dan dobro
vozil, samo radi tega, ker je samo enkrat napačno
stopil, ali mimogrede posegel po travi, katere se mu
je zljubilo, zato nabiješ. Gospodar, ti si človek, pa-
metno bitje, živina pa je brez uma. Nekega gospo-
darja je vprašal novodošli hlapec kje da ima gajžlo,
ker ne more nobedne najti, ta pa mu odgovori: „Jaz
ravnam s svojo živino tako, da mi ni treba gaj-
žle, ona me uboga na besedo.“ Ravno pred par dnevi

so gonili kupci z daljnega sejma več volov. Pri vročini, katera je vladala zadnje dni, se je zgodilo, da je živina trpela veliko žejo. Ko so prišli do neke vasi, se je zgrudil nekemu gospodarju veliki lepi vol na tla in je bil takoj mrtev. Dokazalo se je, da je vol poginil radi žeje, a gospodar njegov pa je bil celi pot — pijan! Kmetje to pove dovolj! — Kako pa je vendar mogoče, da še se v naših razjasjenih časih najdejo med našimi kmeti take surovosti? Tudi to Vam bodem povedal. To je radi tega, ker stariši ne skrbijo za pravo odgojo svojih otrok. Otrok se igra na primer z domačo mačko in njenimi mladinci ali pa s hišnimi zajci. Pri tem žival iz nevednosti trpinči. Mati pa se temu trpinčenju smeje in reče: „Glej ga, kako močen je moj fant, to bode korenjak, danes bi bil mačko ubil, tako jo je udaril s šiboj.“ „Ljuba mati, jaz pa to povem, kaj stori prava mati pri takem prizoru. Prava mati vzame šibo in pokaže otroku na njegovem telesu, kako boli, ako pada šiba po kakem bitju, in prepričana bodi, otrok ne bode nikdar več udaril po živi stvari! Mnogo se greši pri naši deci s tem, da se jim surovosti vcepijo že v mlado dušo. V nekej vasi na Ogrskem so preteklo zimo imeli koline. Zaklali so si velikega prašiča in vganjali so pri tem delu navadne burke. Hlapec je držal skledo za kri, a gospodar je zabodel svinjo, katera je seveda cvilila. Gospodar reče: „Le tiho bodi, saj bode kmalu boljše!“ Celi prizor sta gledala še ne 5letna fanta gospodarjeva. Ko so se par dni pozneje igrali vaški otroci za hlevom, domisli si naenkrat eden gori omenjenih dveh fantov in reče: „Zdaj pa bodemo igrali koline. Sosedov Tonče bode za prašiča.“ In prijeli so Tončeka mali paglavci, eden je letel po skledo, drugi po nož. Vrgli so ga na tla, in gori omenjeni 5letni fant ga je zabodel ravno tako, kakor je videl zabosti očeta doma svinjo, in ker je dečko kričal, je dostavil besede: „Le tiho Tonček, saj bode kmalu boljše!“ — Otrok je par ur pozneje umrl. Ako usmrtite kako živino, nima pri tem vaša deca nič opraviti! Med kmeti se pravi, da ne sme noseča gospodinja videti krvi, ker bi se lahko „zagledala“, in nikdar še nisem videl nobene take ženske, katera ne bi bila na to pazila. Zakaj ste v tem tako stroge naše gospodinj, zakaj skrbite za otroka, kateri še ni rojen, za tega, ki že ima um in spomin pa ne?

„Šiba novo mešo poje“, je star pregovor, in njegov pomen je, da se ne sme starišem, ako hočejo, da bode kedaj kaj iz dece, smiliti otrok, da ga je treba tudi včasih „našivati.“ Toda dragi oče, draga mati, ne kaznuj pregostokrat tvojega otroka, ker se drugače na šibo navadi, ne more tako rekoč brez nje živeti. Za malenkosti naj zadostuje beseda. Ako pa otroka kaznuješ, kaznuj ga tedaj, kadar si je zares zaslužil, a kaznuj ga vredi, tako, da bode vedel, da šiba boli, ne pa da ga samo malo pogladiš s šibo, tako, kakor da bi se igral z njim. Naštej mu jih s šibo po hlačicah, koliko si jih je zaslužil, in potem ga pusti naj se izjoče. Ne pa tako, kakor je pri nas na kmetih navada, da udari oče otroka z rokoj,

ali s palicoj, namesto s šiboj, pri tem seveda ne manjka navadno kletvice, otrok pa beži k materi in mati ga brani, miluje, in mu da zato, ker je bil bit, kako sladščico. To je veliki pregrešek. Ako kaznuje oče otroka in pribeži otrok k materi, mora mati otroka podučiti in reči: „Prav se ti je zgodilo, da so te oče natepli, zakaj pa nisi bil priden! Idi prosit očeta odpuščanja, ker te bodem drugače natepla še tudi jaz!“ Taka kazen bode tudi pomagala in prepričani bodite, da bode otrok nerednost za katero je bil kaznovan tudi opustil.

(Dalje prihodnjič.)

Razne stvari.

Pismo enega naših naročnikov v Ameriki. (Sparta Minn, Severna Amerika, dne 1. julija 1902.) „Dragi „Štajerc!“ Najprvič srečen pozdrav od tvojih somišljenikov tostran velike mlake. Vsakokrat se te veselimo, ko prideš po dolgi vožnji k nam, in človeka nekako čudno čustvo napolni, ko mu prinese z daljnega, domačega kraja napredni časnik pozdrave. Tukaj, seveda imamo popolnoma drugo življenje, tukaj je vsaki naprednjak. Tem bolj pa nas veseli, da se je začel ta duh v preljubi naši domovini, na milem našem Štajerskem tako krepko širiti in razvijati. Ljubo domskdor ga ima, ali kakor že pravi pregovor, in res je svet velik, tudi drugod so srečni ljudje, tudi drugod se da živeti, a najboljše je doma. Ljubi kmetje in delavci na Štajerskem, verjamite mi, ker sem si to dobro skusil. Ne izselujete se v Ameriko, ne zapuščajte domovine, ker tukaj je sicer marsikateremu sreča naklonjena, a zato pa sto in sto drugih njenih sestra — nesreča, brez usmilenja ugonobi. — Dragi „Štajerc“, mi te že delj časa poznamo, da si poštečno korenjak, da ljubiš pravico, katera se dandanes že, malokje najti zamore. V prvi vrsti ti hočemo navesti prilizjenost agenta Franc Mislerja v Bremenu. Kakosk je znano, piše on v vsaki pratiki, da on popotnike to Bremena s samimi brzoparniki v Ameriko prevažata, kateri za to vožnjo ne rabijo več kakor 6 dni. Tla je grozovitna laž! Ko pridejo namreč popotniki iz izseljenci v Bremen, je njemu brzoparnik vedno prenapoljen. Popotniki nimajo druge ladje in se morajo po njegovi volji peljati v parniku, s katerim pridejo še le v 11 do 13 dneh v Ameriko. Stem vozi ljudi za nos, tako da morajo čakati po celi teden v Bremenu. Živež in oskrba je pa tako slaba, kakor je za svinje, nesnaga in nesramnost tako velika, da je človeka strah, ko vidi nesramna počenjanja matrozov z mladino drugega spola. Ako želite kateri potovati v Severno Ameriko naj se ogiblje tega prilizjenega agenta spredi in zadi. Naj si izbete rajši kako drugo pot, naj že bode katera bodi. Nacitopleje priporočam vsakemu Red Star Line (Opomba uredništva: to podjetje ima tudi v „Štajercu“ oznanilone Red Star Line ima parnike, katerih vožnja traja za res samo 6 do 7 dni. Pri tem podjetju je vožnja sigurna, oskrba in hrana ste jako snažni. Priporočam tudi francosko parobrodno družbo čez Paris-Havre